

SXEDIO-B.19

7.7.1974: Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ "ΕΘΝΙΚΗ" ΧΑΡΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΤΑΙ ΣΕ ΕΞΑΜΗΝΗ ΦΥΛΑΚΙΣΗ ΓΙΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΠΟΥ ΤΕΙΝΟΥΝ ΝΑ ΕΞΥΒΡΙΣΟΥΝ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΜΑΚΑΡΙΟ (ΓΙΑ ΑΓΟΡΑ ΚΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΣΕΥΧΕΛΛΕΣ). ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΠΟΦΑΙΝΕΤΑΙ ΟΤΙ Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΔΕΝ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΘΕΝΤΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 46Α ΤΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

Στις 27 Ιουνίου 1974 αγόρευαν στη δίκη της εφημερίδας "Εθνική" οι συνήγοροι κατηγορίας και υπεράσπισης στην υπόθεση της εφημερίδας "Εθνική", του διευθυντή της Χαράλαμπου Χαραλάμπους και της εκδοτικής εταιρείας "Παρθενών" που κατηγορούνταν για εξύβριση του Προέδρου Μακαρίου Στέφεν Τέρρελ και Αχιλλέας Φράγκος.

Η "Εθνική" κατηγορείτο για εξύβριση του Προέδρου Μακαρίου όταν έγραψε για την αγορά από τον ίδιο μεγάλου κτήματος στις Σευχέλλες όπου θα ανείγειρε έπαυλη για μεταβεί εκεί.

Ο συνήγορος υπεράσπισης Στέφεν Τέρρελ ανέφερε (Εθνική 28.6.1974) ότι στην παρούσα σοβαρότατη υπόθεση για την Κύπρο δοκιμάζεται η ελευθερία του Τύπου στον τόπο αυτό και κάλεσε το δικαστήριο να προστατεύσει την ελευθερία του τύπου.

Στην αγόρευση του ο Στέφεν Τέρρελ τόνισε ότι τα δημοσιεύματα για τα οποία κατηγορούνται οι κατηγορούμενοι δεν εμπίπτουν στις πρόνοιες του άρθρου 46Α του Ποινικού Κώδικα διότι δεν είναι εξυβριστικά και υπέβαλε ότι εναπόκειται στο δικαστήριο να ερμηνεύσει τα δημοσιεύματα.

Παρ' όλον ότι το δικαστήριο αποφάσισε ήδη ότι η αλήθεια των γεγονότων δεν αποτελεί υπεράσπιση σε κατηγορίες για εξύβριση του Προέδρου βάσει του άρθρου 46Α- και το θέμα αυτό πιθανόν να εγερθεί σε μεταγενέστερο στάδιο, ενώπιον άλλου δικαστηρίου- εν τούτοις διά σκοπούς ερμηνείας των δημοσιευμάτων πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη το γεγονός ότι η

Κατηγορία δεν αποπειράθηκε να αποδείξει ότι αυτά είναι αναληθή και καμιά μαρτυρία δεν κλήθηκε για να υποστηριχθεί ότι έστω και μια λέξη των δυο δημοσιευμάτων είναι αναληθής. Επομένως, υπέβαλε, τα δημοσιεύματα δεν μπορούν να θεωρηθούν ως υβριστικά επειδή είναι αναληθή και το δικαστήριο οφείλει να τα αναγνώσει έχοντας ως βάση το ότι αυτά δεν είναι αναληθή.

Στη συνέχεια ο Τέρρελ ασχολήθηκε με το περιεχόμενο των δυο δημοσιευμάτων ημερομηνίας 8 και 9 Μαρτίου 1974 υπό τους τίτλους ως ανέφερε προς την "Φιγκαρώ" (εφημερίδα γαλλική) "ο Πρόεδρος-ΕΤΟΙΜΑΖΤΑΙ ΔΙΑ ΣΕΥΧΕΛΛΑΣ. Αποκαλύπτομεν ότι ανεγείρει έπαυλιν" και "Πόθεν Εσχες" και τόνισε ότι αυτά περιέχουν τα εξής πέντε κύρια σημεία:

1. Οτι ο Πρόεδρος αγόρασε περιουσία στις Σευχέλλες.

2. Οτι αυτός ανέθεσε σε αρχιτέκτονες να ετοιμάσουν σχέδια για την ανέγερση πολυτελούς επαύλεως.

3. Οτι το συνολικό κόστος τόσο της γης όσο και της ανέγερσης έπαυλης και της εκτέλεσης άλλων συναφών αναγκαίων έργων θα υπερβεί το ένα εκατομμύριο λιρών.

4. Γίνεται εισήγηση για την εισαγωγή του θεσμού του "Πόθεν Εσχες".

5. Προβάλλεται η θέση ότι αποτελεί σκανδαλισμό του λαού να πληροφορείται ότι ο Πρόεδρος ξοδεύει μεγάλα ποσά για την αγορά γης και την ανέγερση έπαυλης σε μια περίοδο πληθωρισμού κατά τη οποία όλοι αισθάνονται τις δυσμενείς επιπτώσεις των αυξανομένων τιμών και πολλοί βρίσκονται σε δυσχερή οικονομική κατάσταση.

Για όλα αυτά τα σημεία ο Τέρρελ τόνισε εμφαντικά ότι δεν είναι αναληθή και ότι σε καμιά περίπτωση δεν μπορούν να θεωρηθούν ως εξυβριστικά.

Αναλύοντας το 4ο σημείο για το "Πόθεν Εσχες" ο Τέρρελ αναφέρθηκε στη δήλωση του ίδιου του Προέδρου κατά τη δημοσιογραφική διάσκεψη της 6ης Απριλίου, η οποία αποτελεί τεκμήριο ενώπιον του Δικαστηρίου. Ο

Πρόεδρος της Δημοκρατίας δήλωσε ότι συμφωνεί προς το θεσμό του "Πόθεν Εσχες" και είπε ότι είναι πρόθυμος να δεχθεί εφαρμογή του για το πρόσωπο του και τους συγγενείς του.

"Το ερώτημα αυτό καθ' εαυτό -για το Πόθεν Εσχες- δεν είναι εξυβριστικό, ενώ εξυβριστική δυνατό να είναι η απάντηση σε αυτό. Αλλά και εάν ακόμη η Εθνική είχε προβεί σε καταγγελία και πάλι δεν υπάρχει εξύβριση διότι ο Πρόεδρος συμφώνησε προς τη διερεύνηση καταγγελιών.

Σε σχέση προς το 5ο σημείο του πληθωρισμού, σκανδαλισμού του λαού κλπ ο συνήγορος υπεράσπισης τόνισε ότι το δημοσίευμα αντανάκλα ακριβώς τον τρόπο με τον οποίο αισθάνεται ο λαός. Κανένας δεν εισηγήθηκε ότι αυτό είναι αναληθές. Αντίθετα όχι μόνο δεν είναι εξυβριστικό, αλλά αποτελεί ένα υπεύθυνο σχόλιο και προβάλλει μία πολύ καλή εισήγηση πρόσθεσε.

Το δημοσίευμα της "Εθνικής" είπε ο Τέρρελ αποτελούν εξαίρετη δημοσιογραφία και ακολουθούν τις καλύτερες παραδόσεις για ελευθερίες του τύπου. Οποιοδήποτε δικαστήριο οφείλει να σκεφθεί προσεκτικά πριν ή συμμετάσχει στην προσπάθεια καταπίεσης δημοσιευμάτων αυτού του είδους. Από τα ενώπιον του τεκμήρια το δικαστήριο μπορεί να λάβει γνώση των δημοσιευμάτων του ξένου τύπου για το ίδιο θέμα, τα οποία είναι παρόμοια προς εκείνα της "Εθνικής".

Στην Αγγλία συνέχισε ο Τέρρελ, ο τύπος είναι ελεύθερος να προβαίνει σε κριτική της Βασίλισσας και το πράττει. Δριμεία κριτική γίνεται για τις βασιλικές δαπάνες και ως παράδειγμα αναφέρω την περίπτωση των εξόδων της βασιλικής θαλαμηγού, η οποία υπήρξε αντικείμενο κριτικής σε παρόμοια βάση, όπως αυτή της "Εθνικής" στην παρούσα υπόθεση.

Εάν τόνισε, η δημόσια κριτική ιδιαίτερα προκειμένου για πρόσωπα που κατέχουν ψηλά δημόσια αξιώματα δεν γίνεται επιτρεπτή, τότε ευρισκόμαστε στην οδό προς τη δικτατορία. Και είναι γι' αυτό το

λόγο που τα δικαστήρια δημοκρατικών χωρών προσπαθούν πάντοτε ν' απορρίπτουν κατηγορίες του είδους αυτού για την οποία δικάζεται η "Εθνική". Το γεγονός ότι στη νήσο αυτή χρησιμοποιείται το άρθρο **46Α** και όχι η συνήθης πρόνοια για ποινικό λίβελλο είναι πολύ ενδιαφέρον και εξ ολοκλήρου ελκυστικό.

Στην ερμηνεία των δημοσιευμάτων πρέπει να δοθεί η συνήθης έννοια των λέξεων και εάν σε οποιοδήποτε σημείο υπάρξει πιθανότητα να δοθεί κακή ερμηνεία από κάποιο κακόηθες άτομο, αυτή πρέπει να αγνοηθεί.

Η κατηγορία είπε στη συνέχεια ο Τέρρελ δεν έχει υποβάλει ότι υπάρχουν υπονοούμενα στα δημοσιεύματα ούτε έχει υποδείξει οποιοδήποτε συγκεκριμένες λέξεις τους για να ισχυρισθεί ότι αυτές είναι εξυβριστικές.

Υποβάλλω ότι η παρούσα υπόθεση δεν έπρεπε να είχε εγερθεί καθόλου. Τα δημοσιεύματα είναι τα πλέον αθώα για τα οποία θα ήταν δυνατό ποτέ να υπάρξει κατηγορία βάσει του του άρθρου **46Α**.

Στη συνέχεια ο Στέφεν Τέρρελ υιοθέτησε τα επιχειρήματα τα οποία είχε αναπτύξει νωρίτερα ενώπιον του δικαστηρίου ότι δηλαδή το άρθρο **46Α** είναι αντισυνταγματικό και ότι είναι αντίθετο με την Ευρωπαϊκή Συνθήκη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Τελειώνοντας ο Τέρρελ τόνισε: "Η παρούσα είναι μια σοβαρότατη υπόθεση, όχι τόσο για τον κατηγορούμενο, αλλά για την Κύπρο, διότι με αυτήν δοκιμάζεται ο βαθμός της ελευθερίας του τύπου στον τόπο αυτό".

ΑΓΟΡΕΥΣΗ ΑΧΙΛΛΕΑ ΦΡΑΓΚΟΥ

Ο Αχιλλέας Φράγκος, ηγούμενος της Κατηγορούσης Αρχής, αγορεύοντας στη συνέχεια, υιοθέτησε όλα τα επιχειρήματα που είχε αναπτύξει κατά το κλείσιμο της υπόθεσης για την Κατηγορία. Ενδιέτριψε ακόμη στο άρθρο **46Α** και τόνισε ότι αυτό αποτελεί νέα προσθήκη στον Ποινικό Κώδικα προ τον σκοπό προστασίας του προσώπου του αρχηγού της

Πολιτείας και σε επέκταση τη Πολιτειακής Εξουσίας. Τόνισε επίσης ότι το αδίκημα της εξύβρισης του προέδρου είναι ανεξάρτητο από εκείνα του ποινικού λιβέλλου και του στασιαστικού λιβέλλου και ότι η αλήθεια των γεγονότων δεν αποτελεί υπεράσπιση σε κατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 46Α.

Περαιτέρω ο Αχιλλέας Φράγκος ανέφερε ότι τα δυο δημοσιεύματα της Εθνικής αποδίδουν στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας (α) ταπεινές φιλοδοξίες και τον παρουσιάζουν ως ανεύθυνο και ασυνείδητο ηγέτη, ο οποίος κανένα ενδιαφέρον δεν δεικνύει για το λαό του, (β) ότι αυτός είχε μια πολύ ευχάριστη παραμονή στις Σευχέλλες, (γ) ότι η συμπεριφορά του Προέδρου σκανδαλίζει τον λαό, και (δ) ότι αυτός απέκτησε πλούτον και περιουσία με παράνομα μέσα, ότι την άποψη αυτή συμμερίζεται το κοινό γενικά, ότι ο Πρόεδρος καλύπτει άλλους οι οποίοι απέκτησαν πλούτο και περιουσίες με παράνομα μέσα και ότι όλα αυτά δημιουργούν την αναγκαιότητα εισαγωγής του θεσμού του "Πόθεν Εσχες" προς τιμωρία του προέδρου για να ικανοποιηθεί το λαϊκό αίσθημα.

Αυτή είναι η ερμηνεία την οποίαν ο ορθώς σκεπτόμενος κοινός άνθρωπος δίδει στα δημοσιεύματα και ότι υπό αυτήν την έννοια αυτά είναι υβριστικά.

Το δικαστήριο επιφύλαξε την απόφαση του για τις 6 Ιουλίου 1974, εννέα μόλις ημέρες πριν από το πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου 1974.

Ο Δικαστής Αντώνης Κούρρης δεν υπήρχε περίπτωση να μη βρει ένοχους τους κατηγορούμενους δεδομένων και των ενδιάμεσων αποφάσεων του που είχε εκδόσει. Ετσι βρήκε ένοχο τον Χαράλαμπο Χαράλαμπος, διευθυντή της "Εθνικής" στις τρεις κατηγορίες για δημοσίευση δημοσιευμάτων τα οποία έτειναν να εξυβρίσουν τον Πρόεδρο του κράτους, και τον καταδίκασε σε εξάμηνη φυλάκιση για την κάθε κατηγορία αλλά οι ποινές θα συνέτρεχαν.

Επίσης επέβαλε στην εκδοτική εταιρεία "Παρθενών" που εξέδιδε την "Εθνική" πρόστιμο 150 λιρών για κάθε μια από τις τρεις κατηγορίες δηλαδή 450 λίρες.

Οι κατηγορίες αφορούσαν δημοσιεύματα της "Εθνικής" της 8ης και 9ης Μαρτίου, σύμφωνα με τα οποία ο Μακάριος αγόρασε γη στις Σευχέλλες αξίας ενός εκατομμυρίου λιρών με πρόθεση να ανεγείρει έπαυλη για να εγκατασταθεί εκεί.

Ανέφερε στην απόφαση του ο δικαστής (Αγών 7.7. 1974):

"Είμαι της γνώμης ότι το δημοσίευμα περί αγοράς γης έναντι ενός εκατομμυρίου λιρών εν συνδυασμό με το δημοσιευόμενο υπό τον τίτλον "πόθεν έσχες", τείνει να προσβάλει τον Πρόεδρον του κράτους διότι δίδει την εντύπωση ότι κατά την διάρκεια της θητείας του απέκτησε πλούτη.

Τα δημοσιεύματα λαμβανομένων υπ' όψιν των οικονομικών συνθηκών εις Κύπρον είναι μειωτικά διότι δημιουργούν δυσμενείς εντυπώσεις διά τον Πρέδρον του Κράτους".

Σύμφωνα με την εφημερίδα "ο κ. Κούρρης ανεφέρθη εις προηγουμένην απόφασιν του ότι η αλήθεια των ισχυρισμών δεν αποτελεί υπεράσπισιν βάσει του άρθρου 46Α του Ποινικού Κώδικα το οποίον δημιουργεί νέον και διαφορετικόν αδίκημα και έχει σκοπόν την προστασίαν του Αρχηγού του κράτους. Ο εκ των δικηγόρων του κατηγορουμένου κ. Τέρρελ εζήτησε να παρουσιάση μαρτυρίαν προς απόδειξιν της αληθείας του δημοσιεύματος προς μετριασμόν της ποινής. Εάν είναι η κατηγορία ενίσταται πρέπει να παραδεχθή ότι τα δημοσιεύματα είναι αληθή.

Ο δικαστής κ. Κούρρης απεφάσισεν ότι η απόδειξις της αληθείας διά σκοπούς μετριασμού της ποινής θ' απετέλει έμμεσον τρόπον αποδείξεως των ισχυρισμών των κατηγορουμένων, πράγμα που θα αντέκειτο εις το άρθρον 46Α. Επίσης υιοθέτησε την άποψιν του ανωτέρου δικηγόρου της Δημοκρατίας κ. Φράγκου (ο οποίος ετόνισε ότι το δημοσίευμα είναι αναληθές) ότι η ειδική διάκρισις την οποίαν κάμνει ο νόμος διά τον αρχηγόν του κράτους δεν επιτρέπουν δικαστικήν συζήτησιν διά την ζωήν και τας πράξεις του η οποία θα προσέβαλλε την αξιοπρέπειαν του.

Ο κ. Τέρρελ αγορεύων προς μετρίασμόν της ποινής ανέφερεν ότι ο κατηγορούμενος εκπροσωπεί τον αντιπολιτευόμενον τύπον και ότι έστω και εάν το δικαστήριον είναι δεσμευμένον από τον νόμον να μη αποδεχθή την αλήθειαν του δημοσιεύματος, θα έδει να αποδείξη την ανεξαρτησίαν του επιβάλλον ονομαστικῆν μόνον ποινήν.

Αυτή η υπόθεσις, είπε, αφορά την ελευθεροτυπίαν, η δε τελική αποτροπή της καταστροφής εις οιονδήπτε νομικόν σύστημα εκ της παρεμποδίσεως του λαού από του να γνωρίζη την αλήθειαν και η προστασία αυτής της ελευθερίας ευρίσκεται εις χείρας των δικαστηρίων.

Όταν η δημοσίευσις αληθών ειδήσεων είναι αδικημα, τότε κάτι δεν πάει καλά με το σύστημα, πρόσθεσε.

Επίσης είπεν ότι τίποτε από το δημοσίευμα δεν εμπίπτει εις την κατηγορίαν της χαμερπούς προσβολής και προσέθεσεν ότι η εφημερίδα "Σάντεϊ Τέλεγραφο", η οποία εδημοσίευσεν την ιδίαν ακριβώς είδησιν και μάλιστα με εν προσβλητικόν επίθετον διά τον Πρόεδρον Μακάριον και κυκλοφορεί ελευθέρως, δεν εδιώχθη. Και το γεγονός αυτό, είπε, συνηγορεί υπέρ της επιβολής ονομαστικής ποινής.

Ο δικαστής κ. Κούρρης εκδίδων την απόφασιν του, είπεν ότι δεν ήτο δυνατόν να παραβλέψη τη σοβαρότητα των αδικημάτων και προηγουμένας καταδίκας του κατηγορουμένου διά παρόμοια αδικήματα και υπέβαλε ποινήν εξαμήνου φυλακίσεως εις εκάστην των κατηγοριών.

Ο κ. Τέρρελ εζήτησε να απολυθή ο καταδικασθείς με εγγύησιν μέχρις εκδικάσεως της εφέσεως την οποίαν θα υποβάλη εις το Ανώτατον Δικαστήριον.

Ο κ. Κύρρης δεν απεδέχθη την αίτησιν υιοθετήσας την άποψιν της κατηγορίας ότι βάσει του νόμου εφόσον το δικαστήριον επέβαλε ποινήν ήτο πλέον αναρμόδιον να επιληφθή περαιτέρω της υποθέσεως.

Μόνον το Ανώτατον Δικαστήριον έχει τώρα αρμοδιότητα να επιληφθή της αιτήσεως, είπεν κ.

Κούρρης".